

تصمیم اوپک برای کاهش ۲ میلیون بشکه‌ای تولید روزانه یا به عبارت دیگر کاهش ۲ درصدی عرضه جهانی، ممکن است در نگاه اول امری ساده به نظر برسد اما انجام این کار در حالی که نفت خام برنت به نزدیک ۹۰ دلار در هر بشکه رسیده است - یعنی تقریباً ۲ برابر قیمت تاریخی بلندمدت آن - تهدیدی جدی برای اقتصاد جهان است که اخیراً با تورم‌های سرسام آور و قیمت‌های فزاینده انرژی مواجه شده است

اوپک پلاس با تصویب کاهش ۲ میلیون بشکه‌ای تولید نفت در آستانه زمستان، تأمین نفت را برای غرب بیش از پیش دشوار کرد

اوپک علیه آمریکا!

توافق عربستان سعودی و روسیه برای کاهش تولید نفت در تقابل با واشنگتن ممکن است نظم جهانی انرژی را مختل کند
نفت برنت طی هفته گذشته ۱۱ درصد و نفت خام آمریکا ۱۷ درصد افزایش قیمت را ثبت کردند و به آستانه ۱۰۰ دلار رسیدند

گروه اقتصادی: قیمت نفت در معاملات هفته گذشته و تحت تاثیر تصمیم غیرمنتظره اوپک پلاس مبنی بر کاهش ۲ میلیون بشکه‌ای تولید نفت خود، بیش از ۱۵ درصد بالا رفت و به نزدیک ۱۰۰ دلار در هر بشکه رسید. به گزارش «وطن امروز» به نقل از فایننشال تایمز، تصمیم اوپک برای کاهش ۲ میلیون بشکه تولید روزانه یا به عبارت دیگر کاهش ۲ درصدی عرضه جهانی، ممکن است در نگاه اول امری ساده به نظر برسد اما انجام این کار در حالی که نفت خام برنت به نزدیک ۹۰ دلار در هر بشکه رسیده است - یعنی تقریباً ۲ برابر قیمت تاریخی بلندمدت آن - تهدیدی جدی برای اقتصاد جهان است که اخیراً با تورم‌های سرسام آور و قیمت‌های فزاینده انرژی مواجه شده است. از سوی دیگر این اتفاق می‌تواند نشان‌دهنده شکافی جدید و شاید خطرناک میان کشورهای تولیدکننده و مصرف‌کننده نفت بویژه آمریکا و عربستان سعودی باشد. این تصمیم تنها ۲ ماه و نیم پس از دیدار جویایدن و محمد بن سلمان در جده و ۵ هفته پیش از انتخابات میان‌دوره‌ای ۱۷ آبان اعلام شد و این در حالی است که چند روز پیش نمایندگان از کاخ سفید به عربستان سفر کرده بودند تا از ریاض بخواهند با کاهش صادرات نفت موافقت نکنند.

با آنکه دولت بایدن آماده اعلام تصمیم اوپک پلاس می‌شد، با این حال واشنگتن واکنشی به‌تازده در قبال نقض این اتحاد نشان داد. رئیس‌جمهوری آمریکا گفته است مایوس شده و به دنبال راه‌های جایگزین برای تقویت ذخایر نفتی است. کاخ سفید نیز با متهم کردن اوپک به اینکه با وجود شدت گرفتن جنگ اوکراین، با روسیه هم‌راهی شده، وعده داد نفت بیشتری از ذخایر راهبردی را آزاد خواهد کرد.

از دید اوپک، واشنگتن دخالت در بازار را آغاز کرد و آزادسازی ذخایر راهبردی برای کاهش قیمت‌ها موجب به زحمت افتادن اعضای اوپک شد.

همچنین طرح واشنگتن برای اعمال سقف قیمتی بر صادرات نفت خام روسیه - که تلاشی برای کاهش درآمد کرملین از نفت بدون جلوگیری از کاهش عرضه آن در زمان آغاز تحریم‌های شدیدتر اتحادیه اروپایی در دسامبر است - باعث نگرانی تولیدکنندگان اوپک شده بود. آنها می‌ترسند این اقدام در آینده نیز علیه آنها مورد استفاده قرار گیرد و کنترل بازار نفت را به دست مصرف‌کنندگان ترومپد بازگرداند. در پاسخ اما ایالات متحده می‌گوید این سقف به طور گسترده مورد استفاده قرار نخواهد گرفت.

هیچ کاهش تولیدی برای روسیه در کار نیست

کرملین روز پنجشنبه اعلام کرد این کاهش تولید با هدف تثبیت بازار است و اعتبار اوپک پلاس به عنوان سازمان مسؤول، ثبات بازار را تأیید کرد. کاهش ۲ میلیون بشکه در روز معادل ۴ درصد هدف تولید ۴۳.۸ میلیون بشکه‌ای اوپک پلاس است اما این گروه پیش از این هم برای رسیدن به اهداف تولید، به سختی تلاش می‌کرد و در اگوست، حدود ۳.۶ میلیون بشکه در روز کمتر از سقف تعیین شده، نفت تولید کرد.

در چند سال گذشته، آنگولا و نیجریه به دلیل سرمایه‌گذاری ضعیف، اعضای بودند که قادر به افزایش تولید نبودند. در ماه‌های اخیر، روسیه که با تحریم‌های گسترده غرب پس از حمله به اوکراین روبه‌رو شده، به این ۲ کشور پیوست و در سپتامبر ۹.۹ میلیون بشکه در روز نفت تولید کرد، در حالی که سقف تولید این کشور ۱۱ میلیون بشکه در روز بود. تحت توافق روز چهارشنبه، روسیه تولید خود را به ۱۰.۵ میلیون بشکه در روز کاهش می‌دهد که در واقع ۰.۶ میلیون بشکه بالاتر از تولید فعلی این کشور است. کارگزاری «بی‌سی اکسپرس» مستقر در روسیه اعلام کرد روسیه نیازی به کاهش تولید نخواهد داشت. این خبر مثبتی برای شرکت‌های نفتی روسیه است که از قیمت‌های بالاتر سود می‌برند و همزمان تولیدشان را ثابت نگه می‌دارند.

افزایش ۱۱ درصدی قیمت نفت در یک هفته!

نفت برنت طی هفته گذشته ۱۱ درصد و نفت خام آمریکا

۱۷ درصد افزایش قیمت را ثبت کردند. قیمت نفت در معاملات روز جمعه به علت تصمیم اوپک پلاس برای بزرگ‌ترین کاهش تولید از سال ۲۰۲۰، حدود ۴ درصد افزایش یافت و به بالاترین رقم ۵ هفته گذشته رسید.

با اینکه ارزش دلار بالا رفته بود و این افزایش می‌تواند تقاضا را برای نفت کم کند اما قیمت نفت برای پنجمین روز متوالی افزایش یافت. هر بشکه نفت برنت با ۳ دلار و ۵۰ سنت افزایش ۹۷.۹۲ دلار فروخته شد و هر بشکه نفت خام آمریکا با ۴ دلار و ۱۹ سنت افزایش ۹۲.۶۴ دلار معامله شد. این رقم بالاترین قیمت نفت برنت از ۳۰ اگوست و بیشترین قیمت WTI از ۲۹ اگوست به شمار می‌رود.

هر دو شاخص نفتی، دومین هفته افزایشی را ثبت کردند که بیشترین افزایش هفتگی از ماه مارس به شمار می‌رود؛ نفت برنت حدود ۱۱ درصد و WTI حدود ۱۷ درصد افزایش یافتند.

هر دو قرارداد دومین افزایش هفتگی متوالی خود را به ثبت

هدشار شبکه ملی برق انگلیس نسبت به خاموشی ۳ ساعته در زمستان

نشنال گرید، شرکت برق بریتانیایی از میلیون‌ها خانوار انگلیسی خواسته است در زمستان اسماص مصرف انرژی خود را کاهش دهند؛ در غیر این صورت برای خاموشی ۳ ساعته برق در روز آماده شوند. شبکه ملی سیستم‌های برق و گاز انگلیس، طرحی داوطلبانه را در ماه آینده راه‌اندازی خواهد کرد که مشق‌های مالی را به شهروندان و کسب‌وکارها ارائه می‌کند تا مصرف برق را در ساعات اوج مصرف که منابع کم است، کاهش دهند. این برای نخستین‌بار است که شرکت نشنال گرید اعلام می‌کند که مجبور است قطع برق را در آنچه به عنوان «سناریوی شدید» توصیف می‌کند، اعمال کند. «کترین پورتر»، تحلیلگر Watt-Logic گفته است ارزیابی نشنال گرید خوشبینانه به نظر می‌رسد و اگرچه این شرکت احتمال اختلال در عرضه را تصدیق می‌کند اما به نظر می‌رسد همچنان خطرات را دست‌کم گرفته است. تحلیلگران به طور فزاینده‌ای نگران توانایی کشورهای عضو اتحادیه اروپایی برای تأمین انرژی کشور انگلستان در صورت مواجهه با شرایط آب و هوایی بحرانی هستند.

رساندند و بیشترین درصد سود هفتگی از مارس این هفته را به ثبت رساندند که برنت حدود ۱۱ درصد و WTI ۱۷ درصد بالاتر بود. قیمت نفت کوره آمریکا نیز در این هفته

موسوم به اوپک پلاس در این هفته توافق کردند میزان تولید

خود را ۲ میلیون بشکه در روز کاهش دهند. موسسه «یواس بی گلوبال ولت منیجمنت» نیز پیش‌بینی کرده است قیمت نفت برنت می‌تواند «در ۳ ماهه آتی به بالای ۱۰۰ دلار در هر بشکه برسد».

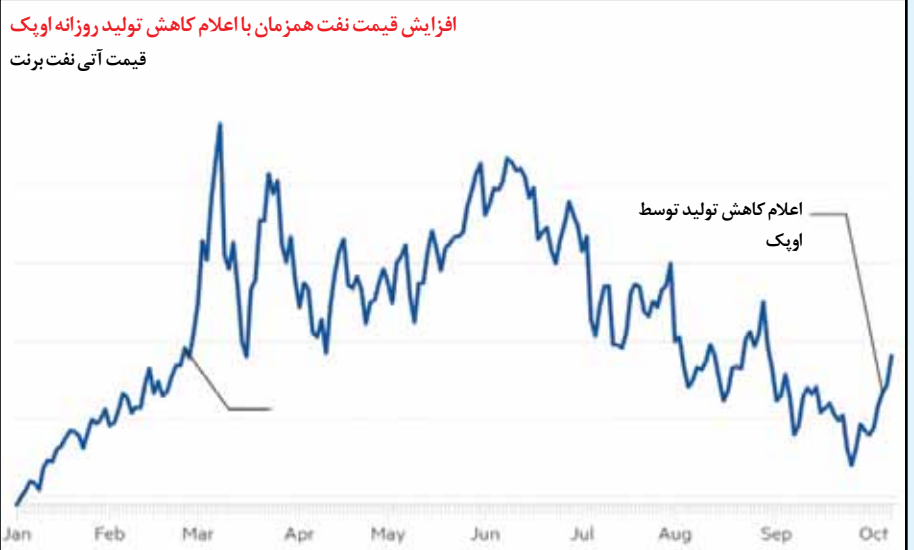
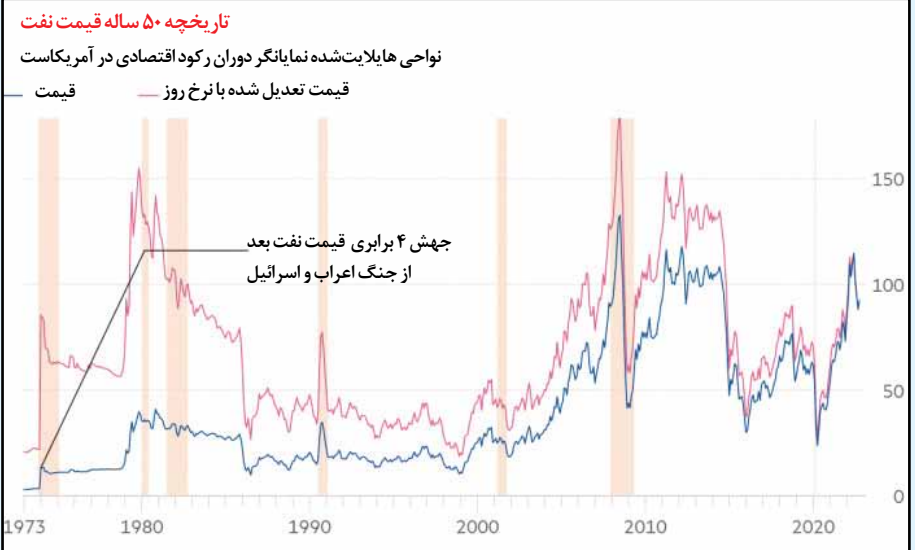
همچنین این کاهش تولید اوپک پیش از اجرایی شدن تحریم نفتی روسیه، بازار را بیش از پیش با کمبود عرضه مواجه خواهد کرد. بانک مورگان استنلی پیش‌بینی کرد سال میلادی آینده، کمبود عرضه در بازار نفت از ۲۰۰ هزار بشکه در روز برآورد قبلی، به ۹۰۰ هزار بشکه در روز افزایش می‌یابد. استراتژیست‌های مورگان استنلی اعلام کردند این پیش‌بینی‌ها با فرض این بوده که تولید نفت روسیه پس از اجرایی شدن تحریم‌های اتحادیه اروپایی، به میزان یک تا ۱.۵ میلیون بشکه در روز کاهش پیدا می‌کند.

بانک‌های دیگر هم به کاهش تولید بزرگ اوپک پلاس واکنش نشان دادند و پیش‌بینی قیمت نفت را بالا بردند. به عنوان مثال، گلدمن ساکس پیش‌بینی قیمت نفت برنت در ۳ ماهه جاری را به میزان ۱۰ دلار افزایش داد و ۱۱۰ دلار در هر بشکه اعلام کرد. گلدمن ساکس پیش‌بینی قیمت نفت برنت در سال ۲۰۲۲ را ۹۹ به ۱۰۴ دلار و قیمت سال ۲۰۲۳ را از ۱۰۸ به ۱۱۰ دلار بالا برد.

لایمن کوروالین، مدیر تحقیقات انرژی گلدمن ساکس به تلویزیون بلومبرگ گفت: تمام تحولاتی که در بخش عرضه شاهد بوده‌ایم، زمینه را برای قیمت‌های بالاتر نفت تا پایان سال فراهم می‌کند.

بر اساس گزارش اوپل پرایس، وارن پاترسون، مدیر استراتژی کالاها در موسسه مالی «ای‌ان‌جی» گفت: با توجه به کاهش عرضه بزرگی که از سوی اوپک پلاس اعلام شده است، بازار جهانی احتمالاً تا پایان سال ۲۰۲۳ با کمبود عرضه مواجه خواهد بود. این بانک در حال حاضر پیش‌بینی می‌کند قیمت هر بشکه نفت برنت تا پایان اسماص و نیمه اول سال ۲۰۲۳ در محدوده ۹۰ می‌ماند و در نیمه دوم سال آینده افزایش بیشتری پیدا کند.

قیمت نفت روسیه که بازارها منتظر انتشار آمار اشتغال ماهانه آمریکا برای ارزیابی سیگنال‌های اقتصادی بود، کاهش یافت اما در پی تصویب کاهش تولید بزرگ اوپک پلاس، در مسیر ثبت رشد هفتگی چشمگیری قرار گرفت. بهای معاملات نفت برنت با ۰.۴ درصد کاهش، به ۹۴ دلار و ۴۳ سنت در هر بشکه رسید. بهای معاملات وست تگزاس اینترمدیت آمریکا تغییری نداشت و ۸۸ دلار و ۵۳ سنت در هر بشکه بود. از ابتدای هفته جاری تاکنون نفت برنت ۷.۴ درصد و شاخص نفت آمریکا ۱۱ درصد رشد کرده که بهترین رشد هفتگی هر دو شاخص از زمان آغاز جنگ اوکراین در مارس است.

گزارش «وطن امروز» از لزوم اجرای فاز دوم پلکانی کردن تعرفه گاز مشترکان خانگی

یارانه پنهان پرمصرف‌های گاز قطع می‌شود؟

زمستان، زمینه قطع گاز صنایع عمده، استفاده غیراقتصادی از سوخت‌های مایع (معمولاً گازوئیل و مازوت) در نیروگاه‌ها، آلودگی‌های محیط زیستی و متعاقباً زیان‌های اقتصادی قابل توجه بر اقتصاد ملی را فراهم می‌آورد. بررسی دقیق ساختار مصرف مشترکان گاز طبیعی در بخش خانگی نشان می‌دهد عمده مردم مصرفی مناسب و در الگوی مصرف را به ثبت رسانده‌اند. این در حالی است که اقلیت مطلقه که تحت عنوان مشترکان بسیار پرمصرف شناخته می‌شوند، کمتر از ۳ درصد از مشترکان هستند که میلگین مصرفی ۵ برابر بیشتر از مشترکان کم‌مصرف را ثبت کرده‌اند. تمام مشترکان خارج از الگوی بهینه مصرف که تحت عنوان پرمصرف نیز شناخته می‌شوند، تنها ۱۱ درصد جامعه را شامل می‌شوند. توزیع رفاهی مشترکان پرمصرف نیز نشان‌دهنده آن است که عمده پرمصرفان از اقشار مرفه جامعه هستند. همچنین بررسی الگوی مصرف گاز طبیعی در مناطق مرفه شهری نیز مؤید آن است که مناطق مرفه‌الگوی به وضوح پرمصرف‌تر از سایر مناطق دارند. از این رو شایسته است با اصلاح قیمت گاز طبیعی برای پرمصرفان، زمینه کاهش مصرف را در این بخش مصرفی پدید آورد. این الگو که به الگوی تعرفه‌گذاری پلکانی مشترکان پرمصرف موسوم به IBT نیز معروف است، تا پیش از این اجرایی نشده بود و آذر ۱۴۰۰ پیش از شروع فصل سرد سال توسط وزارت نفت اجرایی شد. فاز اول اجرایی این مدل بدین شکل بود که همه پلکان‌های مربوط به مشترکان خارج از الگوی بهینه مصرف که تنها شامل ۱۱ درصد مشترکان می‌شود، افزایش قیمت داشت، به این نحو که مشترکان در این بخش بسته به پلکان مصرف خود، بین ۹ تا ۲۱۳ درصد افزایش قیمت را تجربه کردند.

با اجرای فاز اول تعرفه‌گذاری پلکانی، شاهد کاهش چشمگیر مصرف مشترکان پرمصرف بودیم به طوری که طبق اعلام وزارت نفت تنها بر اثر اجرای به موقع طرح تعرفه‌گذاری پلکانی پرمصرف‌ها، به اندازه یک فاز پارس جنوبی - معادل ۲۵ میلیارد مترمکعب - کاهش مصرف در بخش خانگی و

زمستان، زمینه قطع گاز صنایع عمده، استفاده غیراقتصادی از سوخت‌های مایع (معمولاً گازوئیل و مازوت) در نیروگاه‌ها، آلودگی‌های محیط زیستی و متعاقباً زیان‌های اقتصادی قابل توجه بر اقتصاد ملی را فراهم می‌آورد. بررسی دقیق ساختار مصرف مشترکان گاز طبیعی در بخش خانگی نشان می‌دهد عمده مردم مصرفی مناسب و در الگوی مصرف را به ثبت رسانده‌اند. این در حالی است که اقلیت مطلقه که تحت عنوان مشترکان بسیار پرمصرف شناخته می‌شوند، کمتر از ۳ درصد از مشترکان هستند که میلگین مصرفی ۵ برابر بیشتر از مشترکان کم‌مصرف را ثبت کرده‌اند. تمام مشترکان خارج از الگوی بهینه مصرف که تحت عنوان پرمصرف نیز شناخته می‌شوند، تنها ۱۱ درصد جامعه را شامل می‌شوند. توزیع رفاهی مشترکان پرمصرف نیز نشان‌دهنده آن است که عمده پرمصرفان از اقشار مرفه جامعه هستند. همچنین بررسی الگوی مصرف گاز طبیعی در مناطق مرفه شهری نیز مؤید آن است که مناطق مرفه‌الگوی به وضوح پرمصرف‌تر از سایر مناطق دارند. از این رو شایسته است با اصلاح قیمت گاز طبیعی برای پرمصرفان، زمینه کاهش مصرف را در این بخش مصرفی پدید آورد. این الگو که به الگوی تعرفه‌گذاری پلکانی مشترکان پرمصرف موسوم به IBT نیز معروف است، تا پیش از این اجرایی نشده بود و آذر ۱۴۰۰ پیش از شروع فصل سرد سال توسط وزارت نفت اجرایی شد. فاز اول اجرایی این مدل بدین شکل بود که همه پلکان‌های مربوط به مشترکان خارج از الگوی بهینه مصرف که تنها شامل ۱۱ درصد مشترکان می‌شود، افزایش قیمت داشت، به این نحو که مشترکان در این بخش بسته به پلکان مصرف خود، بین ۹ تا ۲۱۳ درصد افزایش قیمت را تجربه کردند.

با اجرای فاز اول تعرفه‌گذاری پلکانی، شاهد کاهش چشمگیر مصرف مشترکان پرمصرف بودیم به طوری که طبق اعلام وزارت نفت تنها بر اثر اجرای به موقع طرح تعرفه‌گذاری پلکانی پرمصرف‌ها، به اندازه یک فاز پارس جنوبی - معادل ۲۵ میلیارد مترمکعب - کاهش مصرف در بخش خانگی و

اروپا سال جاری با مشکل جدی ناترازی گاز روبه‌رو است؛ مساله‌ای که کشور ما به دلیل دسترسی به میادین گازی زیاد و متنوع، بسیار کم با آن روبه‌رو می‌شود. با این حال پس از یک دوره ۸ ساله در دولت روحانی و گره زدن همه موارد به مذاکره برای رفع تحریم، زمستان ۱۳۹۹ با کسری گاز بسیار وحشتناک روبه‌رو بودیم، به نحوی که در برهه‌هایی بخش بزرگی از کشور فاقد گاز در بخش خانگی بود و کسری گاز به نحوی بود که حتی صنایع را نیز به تعطیلی کشاند.

در کنار همه این موارد، به دلیل عدم اعطای گاز به نیروگاه‌ها همزمان با قطعی گاز، قطعی برق و خاموشی نیز دامنگیر کشور شد؛ مساله‌ای که موجب نارضایتی قشر بزرگی از مردم شد. تابستان ۱۴۰۰ دولت تغییر کرد و دولت سیزدهم روی کار آمد. نخستین و مهم‌ترین کار دولت برای حل مشکل ناترازی گاز این بود که ابتدا میزان ورودی گاز به شبکه را افزایش داد. این کار به این شکل بود که ابتدا برداشت از پارس جنوبی افزایش پیدا کرد و سپس نخستین قرارداد گازی برای سوآپ گازی بین ترکمنستان و آذربایجان انجام شد تا بدین شکل از محل عبور گاز مورد بحث در این قرارداد از خاک ایران، گاز مورد نیاز بخش خانگی در شهرهای شمالی کشور به عنوان حق ترانزیت ایران از این قرارداد برداشت شود. بنابراین تنها با بهبود روابط با ترکمنستان و امضای قرارداد سوآپ گازی، بخش شمالی کشور که همواره با افت فشار و قطعی گاز روبه‌رو بود، از این معضل رهایی یافت. در بخش عرضه، دولت اقدام بسیار مهمی انجام داد اما این نکته نیز بسیار مهم است که در بخش مصرف گاز و در طرف تقاضا هم مشترکان بخش خانگی در ایران سرانه مصرف بسیار بالایی دارند و همین امر دولت سیزدهم را بر آن داشت مسیر بهینه‌سازی و مدیریت مصرف را طی کند. بررسی‌ها نشان می‌دهد سرانه مصرف گاز طبیعی در بخش خانگی در ایران، به شکل قابل توجهی بالا بوده که نشان‌دهنده هدررفت بالای انرژی در این حوزه است. این مساله، با دامن زدن به کسری تراز گاز کشور در فصل

تعرفه پلکانی پرمصرف‌های گاز			
میزان افزایش هر بله	تعرفه فاز اول آذر ۱۴۰۰	وضعیت (موجود/زال)	نوع مصرف
-	۴۱۴	۴۱۴	کم مصرف
-	۶۹۰	۶۹۰	کم مصرف
-	۹۶۶	۹۶۶	خوش مصرف
۹	۱۳۵۲	۱۳۵۲	خوش مصرف
۲۵	۱۸۵۸	۱۸۵۸	خوش مصرف
۲۰	۲۳۵۱	۲۳۵۱	پرمصرف سطح ۱ (پرمصرف)
۴۲	۳۷۱۱	۳۶۲۲	پرمصرف سطح ۱ (پرمصرف)
۷۱	۵۱۹۵	۳۰۳۶	پرمصرف سطح ۱ (پرمصرف)
۱۱۱	۷۲۷۲	۳۴۵۰	پرمصرف سطح ۱ (پرمصرف)
۱۶۴	۱۰۱۸۳	۳۸۶۴	پرمصرف سطح ۲ (بسیار پرمصرف)
۲۲۳	۱۳۲۵۶	۴۴۱۶	پرمصرف سطح ۲ (بسیار پرمصرف)
۳۱۳	۱۹۹۵۶	۴۸۲۰	پرمصرف سطح ۲ (بسیار پرمصرف)

پرمصرف (بله‌های ۸ تا ۱۲) افزایشی ۱۰ تا ۲۰ برابری را در قبوض گاز خود داشته باشند، به گونه‌ای که پرمصرف‌ترین آنها (بله ۱۲) گاز را با قیمت غیربهره‌ای و برابر با ارزش تجاری آن دریافت کند. این مهم سبب می‌شود فشار قابل توجه مالی به اقلیت مرفه پرمصرف وارد شود و آنها را وادار به اصلاح مصرف گاز خانگی کند.

این مهم علاوه بر بهینه‌سازی مصرف مشترکان پرمصرف، موجب مدیریت ناترازی گاز و تأمین بخش مهمی از گاز صنایع کشور خواهد شد که به دلیل ناترازی سال‌های اخیر، در زمستان تعطیل بودند و حتی با تداوم این روند و اجرای دقیق تعرفه‌گذاری پلکانی و کاهش مصرف مشترکان پرمصرف فعلی به سطح الگوی بهینه مصرف، موجبات صادرات گاز ایران نیز فراهم خواهد شد که درآمدهای ارزی سرشاری را برای کشور ایجاد خواهد کرد و با ایجاد قراردادهای جدید سوآپ نفتی با روسیه و ترکمنستان، کمک بسزایی در تبدیل شدن ایران به هاب انرژی منطقه خواهد کرد.